Аналітична довідка
за результатами опитування педагогічних працівників щодо стану дотримання та формування культури академічної доброчесності у коледжі

Опитування проведено з метою з'ясування рівня обізнаності педагогічних працівників із принципами та нормативними вимогами академічної доброчесності, практик ознайомлення з ними здобувачів освіти, способів забезпечення самостійності виконання навчальних завдань, розуміння алгоритму реагування на порушення, а також ставлення до використання інструментів штучного інтелекту.

Опрацьовано 38 відповідей педагогічних працівників із семи циклових комісій. Опитування охоплювало 11 змістових запитань: закриті питання з одним варіантом відповіді, питання з множинним вибором та відкрите запитання щодо пропозицій із подальшого розвитку культури академічної доброчесності.

Узагальнення здійснено за всіма наданими файлами відповідей. Для питань з одним варіантом відповіді відсотки розраховано від загальної кількості респондентів (38 респондентів). У питаннях із множинним вибором один респондент міг обрати кілька позицій, тому сума відсотків не дорівнює 100%. Відкриті відповіді проаналізовано тематично, шляхом групування близьких за змістом пропозицій.

Важливо враховувати, що результати відображають самооцінку та думки опитаних педагогічних працівників, а не результати безпосередньої перевірки практик чи знань. Кількість відповідей від циклових комісій є нерівномірною, тому порівняння між комісіями має обмежену репрезентативність.

Циклова комісія	Кількість
Філологічно-суспільних дисциплін	10
Гірничих дисциплін	7
Електроніки, комп'ютерних систем і технологій	6
Електромеханічних дисциплін	4
Економіки та менеджменту	5
Будівництва та геодезії	3
Загальноосвітніх дисциплін	3
Разом	38

Переважна більшість опитаних має значний педагогічний досвід: 86,8% працюють понад 10 років, з них 57,9% — понад 20 років. Це свідчить, що результати значною мірою відображають позицію досвідченого педагогічного колективу.

97,3% респондентів оцінили власну обізнаність як достатню або високу. Це свідчить про позитивне сприйняття педагогічними працівниками власної поінформованості щодо принципів і вимог академічної доброчесності. Водночас лише 36,8% обрали найвищий рівень, тоді як 60,5% визначили свій рівень як достатній. Такий розподіл указує на наявність базового розуміння принципів доброчесності, але водночас - на потребу в систематичному оновленні знань, особливо щодо складних і нових практичних ситуацій.

92,1% опитаних зазначили, що повністю або на рівні основних положень ознайомлені з нормативними документами. Разом із тим 7,9% прямо вказали на потребу в детальнішому ознайомленні. Крім того, частка тих, хто повністю ознайомлений із документами, становить 36,8%, тобто нижча за частку тих, хто оцінює власну загальну обізнаність як достатню або високу. Це співвідношення дає підстави розмежовувати знання загальних принципів академічної доброчесності та знання конкретних нормативних процедур коледжу.

Переважна більшість опитаних педагогічних працівників (92,1%) обрали варіанти відповідей, які передбачають ознайомлення здобувачів освіти з принципами та вимогами академічної доброчесності на початку вивчення дисципліни та/або періодично протягом навчання. Зокрема, 60,5% респондентів зазначили, що проводять таке ознайомлення на початку вивчення дисципліни та за потреби повертаються до цих питань упродовж навчання, ще 31,6% — що роблять це періодично. Отримані результати свідчать, що основним підходом у роботі викладачів є попереднє або періодичне інформування здобувачів освіти про вимоги академічної доброчесності. Водночас доцільно приділяти більше уваги практичному роз'ясненню цих вимог безпосередньо під час виконання навчальних завдань: написання рефератів, підготовки проєктів, виконання практичних і дослідницьких робіт, пошуку та використання цифрових джерел, застосування інструментів штучного інтелекту. Це сприятиме кращому розумінню здобувачами освіти того, як саме дотримуватися принципів академічної доброчесності в конкретних навчальних ситуаціях.

Найчастіше серед форм роботи, які використовують для формування культури академічної доброчесності, педагогічні працівники зазначали роз'яснення принципів і вимог академічної доброчесності — цей варіант обрали 34 респонденти (89,5%).

Обговорення практичних ситуацій та прикладів використовують 18 викладачів (47,4%), формування навичок правильного цитування та посилання на джерела — 17 (44,7%). Інформаційні матеріали та презентації зазначили 14 респондентів (36,8%).

Менш поширеними виявилися індивідуальні та практико-орієнтовані завдання (26,3%), практичні завдання щодо пошуку й використання інформаційних джерел (23,7%), а також тестування (21,1%).

Таким чином, результати опитування засвідчують, що в роботі педагогічних працівників переважають роз'яснювальні та інформаційні форми формування культури академічної доброчесності. Водночас обговорення конкретних ситуацій, вправи з цитування, робота з інформаційними джерелами та практико-орієнтовані завдання дають можливість формувати не лише розуміння цих принципів, а й уміння застосовувати їх під час навчання.

У відповідь на запитання «Які способи Ви використовуєте для забезпечення самостійного виконання здобувачами освіти навчальних завдань?» педагогічні працівники зазначили кілька способів контролю самостійності виконання робіт.

Найчастіше респонденти обирали усне опитування або захист результатів роботи (71,1%), практичні й ситуаційні завдання (68,4%), індивідуальні завдання (65,8%). Половина опитаних (50,0%) використовує варіативні завдання, ще 44,7% зазначили контроль процесу виконання роботи. Електронні засоби перевірки застосовують 26,3% педагогів, а перевірку використаних джерел і посилань — 21,1%.

Такі результати свідчать про переважання способів контролю, які дають змогу перевірити не лише кінцевий результат, а й розуміння здобувачем освіти змісту виконаної роботи та здатність самостійно пояснити отримані результати.

На питання щодо того, наскільки педагогічним працівникам зрозумілий порядок дій у разі виявлення порушення академічної доброчесності, 84,2% респондентів відповіли, що процедура є повністю або переважно зрозумілою. Водночас 15,8% (6 осіб) зазначили, що окремі положення потребують уточнення, процедура — додаткового роз'яснення або вони не ознайомлені з відповідним порядком.

На питання «Яким є Ваш підхід до використання штучного інтелекту в освітньому процесі?» 78,9% опитаних підтримують використання ШІ в освітньому процесі за умови дотримання визначених вимог, академічної доброчесності та самостійного виконання роботи. Половина респондентів прямо розглядає ШІ як сучасний інструмент навчання. Водночас 21,0% обирають обмежувальний підхід: використання лише в окремих випадках або повну заборону.

На запитання «Чи вважаєте Ви порушенням академічної доброчесності використання тексту з інтернету без зазначення джерела?» 55,3% респондентів відповіли, що це є порушенням незалежно від обсягу запозиченого матеріалу. Водночас 44,7% обрали варіанти, які пов'язують

порушення або з обсягом скопійованого матеріалу, або не вважають його порушенням у разі перефразування. Саме цей результат потребує особливої уваги, оскільки вказує на неоднакове розуміння правил академічного цитування та перефразування.

Відповідаючи на відкрите запитання **«Які заходи, на вашу думку, можуть сприяти подальшому розвитку культури академічної доброчесності в коледжі?»**, педагогічні працівники висловили пропозиції, які стосуються як удосконалення вже наявної роботи, так і впровадження нових практик. У відповідях простежуються такі основні напрями:

- **Посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи.** Проведення тематичних годин, бесід, семінарів, вебінарів і тренінгів, підготовка інформаційних матеріалів щодо принципів доброчесності та запобігання плагіату.
- **Практичне навчання роботі з джерелами.** Формування навичок пошуку й оцінювання інформації, правильного цитування, оформлення посилань та використання запозичених матеріалів.
- **Удосконалення навчальних завдань і контролю знань здобувачів освіти.** Використання індивідуальних, творчих, дослідницьких і практико-орієнтованих завдань, кейсів та проєктів, доповнення письмових робіт усним захистом і поясненням отриманих результатів.
- **Визначення правил використання ШІ та цифрових ресурсів.** Розроблення зрозумілих рекомендацій щодо допустимого використання штучного інтелекту, перевірки отриманих результатів і зазначення його допомоги.
- **Ознайомлення з нормативною базою з питань академічної доброчесності.** Інформування здобувачів освіти про основні нормативні документи, вимоги академічної доброчесності та відповідальність за їх порушення.
- **Формування культури довіри й особистої відповідальності.** Дотримання принципів доброчесності самими викладачами, справедливе оцінювання, повага до інтелектуальної праці та розвиток внутрішньої мотивації здобувачів освіти.
- **Моніторинг і зворотний зв'язок.** Проведення анонімних опитувань, використання засобів перевірки для самоконтролю, залучення студентського самоврядування до обговорення питань доброчесності.

Окремі викладачі зазначили, що вважають наявні заходи достатніми та пропонують продовжувати чинну роботу. Це свідчить про важливість збереження ефективних практик поряд із подальшим удосконаленням окремих напрямів.

Загалом пропозиції педагогічних працівників підтверджують доцільність поєднання інформаційно-роз'яснювальної роботи з практичним навчанням, удосконаленням навчальних завдань, визначенням чітких правил використання цифрових інструментів та формуванням відповідального ставлення до академічної доброчесності.